

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Број: 4/0-03-676/2016-10
Датум: 16.12.2016. године
Београд

Савет Комисије за заштиту конкуренције на основу члана 22. став 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13), члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97, 31/01 и „Службени гласник РС“ бр. 30/2010) и члана 2. став 1. тачка 2. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 49/2011), решавајући по захтеву за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране који су поднели Компанија Дунав осигурање адо, Београд, матични број 07046898, са регистрованим седиштем на адреси Македонска 4, чији је законски заступник Мирко Петровић, председник извршног одбора, Generali osiguranje Srbija адо, Београд, матични број 17198319, са регистрованим седиштем на адреси Владимира Поповића 8, чији је законски заступник Драган Филиповић, председник извршног одбора и ДДОР Нови Сад адо, матични број 08194815, са регистрованим седиштем на адреси Булевар Михаила Пупина 8, Нови Сад, чији је законски заступник Giorgio Ambrogio Marchegiani, председник извршног одбора, преко пуномоћника адвоката Срђане Петронијевић, из адвокатске канцеларије Моравчевић, Војновић и партнери, Добрачина 15, Београд, на 88. седници III сазива, одржаној дана 16.12.2016. године доноси

РЕШЕЊЕ¹

I ИЗУЗИМА СЕ ОД ЗАБРАНЕ рестриктивни споразум - Уговор о конзорцијуму - споразум понуђача у вези јавне набавке број ЦЈН/03/2016, број Уговора 200705 закључен дана 14.9.2016. године, између Компаније Дунав осигурање адо, Македонска 4, Београд, Generali osiguranje Srbija адо, Владимира Поповића 8, Београд и ДДОР Нови Сад адо, Булевар Михаила Пупина 8, Нови Сад, а ради подношења заједничке понуде у поступку Јавне набавке број ЦЈН/03/2016 од 31.5.2016. године, за наручиоца ЈП „Електропривреда Србије“.

II ОДРЕЂУЈЕ СЕ ПЕРИОД појединачног изузећа од забране рестриктивног споразума, из става I овог диспозитива, у трајању од 2 године почев од дана почетка осигуравајућег покрића.

¹ Акт садржи заштићене податке. Заштићени подаци приказани су ознаком [...] или у распону који Комисија сматра одговарајућим начином заштите. Акт је припремљен за објаву у складу са Одлуком о начину објављивања аката и о замени, односно изостављању (анонимизацији) података у актима Комисије за заштиту конкуренције од 07.05.2013. године донете на 144. Седници Савета Комисије

III УТВРЂУЈЕ СЕ обавеза и **НАЛАЖЕ СЕ** подносиоцима захтева да на име накнаде за издавање овог решења уплате износ од 1.200,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије важећем на дан уплате, на рачун Комисије за заштиту конкуренције бр. 840-0000000880668-16 отворен код Управе за трезор, са позивом на број 4/0-03-676/2016, у року од седам дана од дана пријема овог решења.

Образложење

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) примила је дана 19.9.2016. године Захтев за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране (у даљем тексту: Захтев), који су поднели Компанија Дунав осигурање адо, Македонска 4 Београд, Generali osiguranje Србија адо, Владимира Поповића 8 Београд и ДДОР Нови Сад адо, Булевар Михаила Пупина 8 Нови Сад (у даљем тексту: Подносиоци или појединачно по имену друштва). Уплата накнаде из члана 2, став 1, тачка 2 Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Сл. гласник РС“ 49/2011), извршена је 21.09.2016. године.

Предметни захтев поднет је ради појединачног изузећа од забране рестриктивног споразума: Уговора о конзорцијуму – споразума понуђача у вези јавне набавке број ЦЈН/03/2016, број Уговора 200705, закљученог дана 14.9.2016. године, између Подносилаца. Уговор је закључен ради подношења заједничке понуде у поступку Јавне набавке број ЦЈН/03/2016 од 31.5.2016. године, за наручиоца ЈП „Електропривреда Србије“

Чињенице и околности, на којима Комисија заснива своју одлуку у овој управној ствари, утврђене су из следећих поднесака и прилога:

- захтева и допуна захтева за појединачно изузеће
- уговора о конзорцијуму – споразума понуђача
- одговора осталих друштава за осигурање, који нису чланови конзорцијума, датих по захтеву Комисије
- одговора Народне банке Србије, датог по захтеву Комисије

Комисија своју одлуку заснива искључиво на информацијама, подацима и документима којима располаже у тренутку доношења одлуке, а период појединачног изузећа од забране одређен у ставу II диспозитива, везан је искључиво за период осигуравајућег покрића по конкретној јавној набавци, односно за трајање уговора који закључе Наручилац и Подносиоци предметног захтева, али не дужи од две године од дана почетка осигуравајућег покрића. Комисија може, у складу са одредбом члана 60. став 5. Закона, у поступку поновљеном по службеној дужности, у смислу члана 46. Закона, да га укине ако се битно измене околности под којима је изузеће одобрено, односно да га поништи ако се изузеће заснива на нетачним или неистинито приказаним чињеницама, или ако се изузеће злоупотребљава.

Предмет Захтева за појединачно изузеће

Захтев за појединачно изузеће од забране рестриктивног споразума поднет је на основу члана 12. а у вези са чланом 11. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 95/2013, у даљем тексту: Закон), а према Уредби о садржини захтева за појединачно изузеће споразума од забране („Службени гласник РС бр. 107/2009 – у даљем тексту: Уредба). Комисија

је извршила увид у Захтев, приложени документацију и прилоге те констатовала да је захтев уредан.

На основу приложене документације Комисија констатује да су подносиоци захтева, као уговорне стране, дана 14.9.2016. године закључили Уговор о конзорцијуму - Споразум о понуђача у вези јавне набавке број ЦЈН/03/2016, заведен под деловодним бројем 1-11461 код друштва ДДОР Нови Сад, под деловодним бројем 1375/16 код Generali osiguranja Србија, односно под деловодним бројем 200705 код Компаније Дунав осигурање.

Закључењу уговора, друштва су приступила ради подношења заједничке понуде у поступку набавке услуге осигурања имовине за ЈП Електропривреда Србије (у даљем тексту ЈП ЕПС или Наручилац). Захтевом је тражено појединачно изузеће од забране на период од 2 године од дана почетка осигуравајућег покрића.

Предметним захтевом алтернативно је затражено да Комисија одбаци Захтев за појединачно изузеће од забране рестриктивног споразума, а с обзиром на то да Подносиоци сматрају да предметни уговор не представља рестриктивни споразум у смислу члана 10. Закона или да се изузме од забране из члана 10. Закона, а све у складу са члановима 11 и 12 Закона.

Странке у поступку/уговорне стране су:

- Компанија Дунав осигурање адо, са седиштем у Београду, Македонска 4
- Generali osiguranje Србија адо, са седиштем у Београду, Владимира Поповића 8 и
- ДДОР Нови Сад адо, са седиштем у Новом Саду, Булевар Михаила Пупина 8

Предмет споразума

Подносиоци захтева су навели да предметни споразум представља основу за подношење заједничке понуде учесника на тржишту, којим се дефинише уговорни однос Подносилаца, односно међусобна права и обавезе уговорних страна, као и права и обавезе у односу са Наручиоцем, а све у циљу испуњења предмета Јавне набавке.

Циљ споразума

Према наводима подносилаца, циљ предметног споразума је сарадња између Подносилаца у сврху пружања услуга осигурања Наручиоцу у трајању од 2 године од дана почетка осигуравајућег покрића.

Налази и оцене Комисије

Комисија је извршила оцену правне природе овог споразума, полазећи од одредби Закона о заштити конкуренције, а нарочито члана 10. којим се дефинише појам рестриктивног споразума односно одговарајуће подзаконске регулативе, како би се утврдило да ли је њима обухваћен предметни споразум, као споразум групе понуђача - уговор о конзорцијуму, односно да ли, о предметном захтеву, Комисија треба да одлучује у поступку појединачног изузећа од забране.

Полазећи од природе, циља и очекиваних ефеката предметног споразума, а нарочито од релевантног тржишта на коме послују учесници споразума, Комисија је констатовала да се у конкретном случају ради о хоризонталном споразуму, између учесника на тржишту који су конкуренти у понуди и пружању услуга по врстама неживотног осигурања, које су предмет

Уговора о конзорцијуму. С обзиром да се споразумом елиминише конкуренција између његових учесника по питању понуде за предметну јавну набавку (ради се о заједничкој понуди) и имајући у виду Мишљење Комисије о примени члана 10. Закона о заштити конкуренције на одређене облике сарадње између учесника на тржишту у поступцима јавних набавки², Комисија констатује да се ради о рестриктивном споразуму, у смислу члану 10. Закона.

Комисија је оценила да рестриктивни споразум није обухваћен Уредбом о споразумима о истраживању и развоју између учесника на тржишту који послују на истом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране („Сл. гласник РС“ бр. 11/2010). Рестриктивни споразум, а с обзиром на то да за предмет нема заједничко истраживање и/или развој производа или производног процеса, заједничко коришћење резултата истраживања и/или развоја производа у складу са претходним споразумом између истих учесника на тржишту, нити заједничко истраживање и развој производа или производног процеса, без обавезе заједничког коришћења резултата истраживања и развоја, као и с обзиром на то да се уговором о саосигурању не уређују односи у вези са истраживањем и развојем, већ се утврђује заједничка подела ризика, није обухваћен поменутом Уредбом о истраживању и развоју.

Комисија је испитивала и могућност изузимања од забране по категоријама споразума, а у складу са Уредбом о споразумима о специјализацији између учесника на тржишту који послују на истом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране („Сл. гласник“ бр. 11/2010). Комисија је закључила да Уговор о конзорцијуму/Споразум о заједничком извршењу услуга осигурања, у конкретном случају, није обухваћен дефиницијом споразума о специјализацији из члана 3. поменуте Уредбе, иако су у питању уговори закључени између независних учесника на тржишту који послују на истом нивоу производње и дистрибуције. Уговорне стране из предметног уговора не преузимају нити једну од обавеза побројаних у члану 3. исте Уредбе која предвиђа постојање споразума о обустави производње, од стране једног или више учесника у споразуму, у корист других учесника у споразуму, који се обавезују да преузму производњу или пружање услуге. Такође, уговор није обухваћен ни тачком 3. истог члана, у којој се наводи да споразум о специјализацији подразумева учешће два или више учесника који се обавезују да заједнички производе одређене производе. Комисија је закључила да се поменута одредба односи на споразуме који се појављују у ранијим фазама производно прометног циклуса и који подразумевају производњу или пружање неодређеног броја услуга, иако таквим споразумом може бити утврђен и коначан обим производње. Уговор о саосигурању за конкретан ризик, односно тзв. *ad hoc* уговор о саосигурању, односи се на тачно одређене производе осигурања (тачно одређене ризике, у потпуности индивидуализиране) и на одређеног (непосредног) купца.

У складу са наведеним Комисија је вршила оцену постојања рестриктивног споразума у складу са природом уговора који је поднет на изузеће, његовим елементима, предметом и правима и обавезама уговорних страна, а све имајући у виду шта све представља ограничење конкуренције из члана 10. Закона. Комисија је претходно пошла од чињенице, која је неспорна, да се ради о учесницима на тржишту, који су независни и међусобно су конкуренти. Стога је уговор о саосигурању, односно у овом случају Уговор о конзорцијуму - споразум између конкурената и представља тзв. хоризонтални споразум, закључен ради извршења појединачно одређеног посла.

² <http://www.kzk.gov.rs/kzk/wp-content/uploads/2016/12/Primena-%C4%8Dlana-10.-Zakona-o-za%C5%A1titi-konkurencije-na-odre%C4%91ene-oblike-saradnje-izme%C4%91u-u-%C4%8Desnika-na-tr%C5%BEi%C5%A1tu-u-postupcima-javnih-nabavki.pdf>

Примена института Споразума мањег значаја

Комисија је, полазећи од законом утврђених услова за примену института Споразума мањег значаја, испитивала да ли је предметни споразум обухваћен овим институтом. Према члану 14. Закона, споразуми мањег значаја су, између осталог, и споразуми између учесника на тржишту који послују на истом нивоу ланца производње и промета (хоризонтални споразуми). Комисија је стога приступила одређењу релевантног тржишта, односно учешћа уговорних страна на релевантном тржишту.

Релевантно тржиште

Чланом 6. Закона прописано је да је релевантно тржиште, у смислу примене Закона, тржиште које обухвата релевантно тржиште производа на релевантном географском тржишту. Уредбом о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС”, бр. 89/2009), ближе су одређени критеријуми за дефинисање релевантног тржишта производа и релевантног географског тржишта.

Подносиоци захтева су предложили да се као релевантно тржиште производа одреди: тржиште пружања неживотних врста осигурања.

У погледу релевантног географског тржишта, Подносиоци су предложили: тржиште Републике Србије.

Према наводима у предметном захтеву, тржишни удели по најбољем сазнању Подносилаца на овако дефинисаном релевантном тржишту, на дан 31.12.2015. године, износе: [30-40%] Компанија Дунав осигурање, [10-20%] Generali osiguranje Srbija и [10-20%] ДДОР Нови Сад, што даје заједничко тржишно учешће од [60-70%] у неживотним врстама осигурања.

У вези са претходним, Комисија констатује да се, како је прописано у члану 2. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта, релевантним тржиштем производа сматра скуп роба/услуга које потрошачи сматрају замењивим у погледу њихових својстава, уобичајене намене и цене. Замењивост скупа роба/услуга врши се на основу критеријума процене могућности опредељења купца за куповину друге робе или услуге, које су замена за предметну робу или услугу (супституција тражње). У предметном случају то се односи на ризике који се наводе у предмету Јавне набавке, односно ризике дефинисане у члану 9. Закона о осигурању („Сл. гласник РС” 139/2014) - врсте осигурања 1 – осигурање од последица незгоде, 3 – осигурање моторних возила, 8 – осигурање од пожара и других опасности, 9 – остала осигурања имовине, 10 – осигурање од одговорности због употребе моторних возила и 11 – осигурање опште одговорности, и осигурање од опасности земљотреса.

Комисија оцењује да Подносиоци нису учинили вероватним да је осигурање појединих ризика описаних у предмету ове јавне набавке, са позиције Наручиоца ЈП ЕПС, међусобно замењиво односно замењиво са другим врстама осигурања. Комисија полази од искуственог става да је осигурање појединачних ризика незамењиво са позиције купца. Такође, значајно за овај поступак, Комисија констатује и методолошки приступ Народне банке Србије, по коме се врши израда извештаја о Укупним премијама и распореду премије по врстама осигурања, а који познаје поменути врсте осигурања и то: 1 – осигурање од последица незгоде, 3 – осигурање моторних возила, 8 – осигурање од пожара и других опасности, 9 – остала осигурања имовине, 10 – осигурање од одговорности због употребе моторних возила и 11 – осигурање опште одговорности и осигурање од опасности земљотреса. У погледу предлога подносилаца захтева,

да се дефиниција релевантног тржишта производа прошири на све облике неживотних осигурања побројаних у члану 10. Закона о осигурању, применом критеријума из члана 2. став 3. односно члана 3. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта, Комисија није прихватила предложену ширу дефиницију. Комисија није посебно издвајала услуге осигурања за ове врсте ризика које се прибављају у поступцима јавних набавки, као засебна (релевантна) тржишта, иако се услови и начин тржишног надметања (императивним прописима регулисан поступак прибављања услуга/добара) у поступцима јавних набавки у значајној мери разлику од „осталих“ тржишта. Наиме, у поступцима јавних набавки наручилац има специфичну улогу, при чему осим утврђивања највише вредности уговора, нема могућност да значајније утиче на постигнуту цену, што иначе постоји као могућност учесницима на другим (нерегулисаним) тржиштима кроз преговарање. На овом месту Комисија констатује да је на дан 30.06.2016. године, укупно тржишно учешће Подносилаца захтева, у врстама осигурања које су прописане предметном набавком [60-70%]³.

Комисија је, имајући у виду све претходно изнето, одредила **релевантно тржиште производа као тржиште врсте осигурања за које је тражено покриће предметном Јавном набавком**. На основу јавно доступних података укупно остварена премија Подносилаца захтева на релевантном тржишту производа чини [60-70%], што према оцени Комисије истовремено представља и тржишно учешће учесника у споразуму, на овако дефинисаном релевантном тржишту производа.

Комисија је прихватила **одређење територије Републике Србије као релевантног географског тржишта**, односно оценила је као прихватљиве наводе Подносилаца да је географско тржиште национално, јер је то тржиште под директним надзором Народне банке Србије, као надзорног органа за област осигурања у Републици Србији и на том тржишту се примењује идентична регулатива у области пружања конкретних услуга које су предмет споразума. За разлику од многих других тржишта на којима иностранци произвођачи односно пружаоци услуга могу да учествују на тржишту Републике Србије, у овом сектору број потенцијалних учесника на тржишту ограничен је на оне учеснике који подлежу надзору националног регулатора - у овом случају Народне банке Србије.

На основу претходног, Комисија закључује да нису испуњени услови за примену института споразума мањег значаја, јер су заједнички удели уговорних страна, на релевантном тржишту, већи од 10%.

У складу са тиме као и са горе изнетом анализом, **Комисија је оценила овај споразум као рестриктиван** у смислу члана 10. Закона о заштити конкуренције, где се ограничење јавља на страни понуде, како је то одређено у члану 10. став 2. тачка 1) Закона.

Појединачно изузеће од забране

Пре саме оцене да ли Уговор испуњава услове прописане чланом 11. Закона, Комисија указује и на чињенице које су у вези са предметним захтевом за појединачно изузеће и које су биле од значаја за одлучивање по предметном захтеву, односно чињенице које је Комисија узела у обзир при одлучивању.

Комисија је при одлучивању имала у виду да је у више наврата одобравала појединачна изузећа за три друштва за осигурање: Компанију Дунав осигурање, Generali osiguranje Srbija и Wiener

³ подаци Народне банке Србије за период 1.1.-30.6.2016. године, без података о осигурању од опасности земљотреса

Stadtische osiguranje у периоду од 1.1.2015. до 30.6.2016. године, а да је за период 1.7.-30.9.2016. године одобрила појединачна изузећа двама групама понуђача: Компанији Дунав осигурање и Generali osiguranje Србија и, Wiener Stadtische osiguranje и ДДОР Нови Сад осигурање. Такође, на основу прегледа којима располаже у складу са достављеним подацима Наручиоца по претходним захтевима за појединачно изузеће, Комисија је констатовала да су, у периоду од 2009. године завршно са трећим кварталом 2016. године, услуге осигурања ризика ЕПС-а увек пружала удружено друштва за осигурање, у различитом броју и у различитим комбинацијама, осим две седмице у априлу 2014. када је ризике ЕПС-а осигуравало самостално АМС осигурање и у трећем и четвртом кварталу 2014. године, када је ризике ЕПС-а осигуравало самостално ДДОР Нови Сад осигурање.

Имајући у виду околност да је у претходном периоду Наручилац прибављао осигурање путем листова покрића, при чему су периоди који су били покривени листовима покрића били релативно кратки (два до четири месеца), Комисија је одлучила да испита услове конкуренције на овом тржишту. У том смислу, Комисија се обратила НБС и друштвима за осигурање која су регистрована за пружање услуга неживотних врсти осигурања, а која нису чланови предметног конзорцијума. Комисија је упутила захтев и на адресе Wiener Stadtische osiguranje адо и Uniqa пејивотно осигурање адо, а обзиром на то да су ова два друштва у претходном периоду пружала услуге осигурања Наручиоцу и тим поводом се обраћала Комисији захтевима за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране.

За пружање услуга неживотних врсти осигурања, на тржишту Републике Србије, регистровано је 15 друштава. Одговори друштава за осигурање, који нису чланови предметног конзорцијума, у најкраћем се могу свести на следеће: друштва нису била у могућности да прибаве адекватно реосигуравајуће покриће, друштва не поседују техничке, технолошке, финансијске, кадровске ни пословне капацитете за обим осигурања и комплексност ризика ЈП ЕПС, поједина друштва се не баве осигурањем моторних возила на које се Јавна набавка једним делом односила, осигурање ризика ЈП ЕПС је изузетно комплексно и по обиму осигурања и по врстама које су покривене, те је потребно ангажовање великог броја стручњака из разних области за адекватну процену ризика, друштва немају захтевани број пословних јединица у више градова и организован рад на више од 40 места у Републици Србији, суме осигурања су агрегатно исказане и без поделе на поједине локације/јединствене ризике, те из тих разлога друштва не могу да правилно тарифирају ризике, захтеви Наручиоца у великој мери одступају од стандардних покрића за поједине врсте осигурања, па је потребна модификација постојећих тарифа и доношење истих на основу Мишљења овлашћеног актуара што изискује време. Из наведених разлога друштва за осигурање која нису чланови конзорцијума нису доставила понуду, нити преговарала са другим друштвима за осигурање око заједничког наступа. Само једно друштво је навело да је било спремно да преговара око удруживања са другим друштвима за осигурање за пружање услуга Наручиоцу, али да друга друштва за осигурање нису била заинтересована.

Комисија је посебно ценила одговоре два друштва која су, како је поменуто напред, у претходном периоду пружала услуге осигурања за ризике Наручиоца. У свом одговору Wiener Stadtische osiguranje адо је навело да није узело учешћа, јер је у претходном поступку Јавне набавке изабран понуђач који је поднео понуду са премијом осигурања која не одговара условима на тржишту реосигурања и поновио наводе и других друштава да делатност, велика вредност имовине, комплексност ризика Наручиоца, као и начин на који је конципиран захтев за пружањем осигурања, представљају отежавајуће околности за прибаву реосигуравајућег покрића код реосигуравача са високим рејтингом. Из тих разлога Wiener Stadtische osiguranje

ado није нашло интерес да учествује у предметном поступку ЈН. У свом одговору Uniqa пеживотно осигурање ado је навело да је, због лошег техничког резултата који су имали у осигурању ризика Наручиоца и у складу са ставом службе за процену ризика, одлучено да се не достави понуда, односно главни разлог неодрживања је процена потенцијалног негативног резултата.

Комисија је приликом одлучивања о конкретном захтеву, оценила као значајне, наводе друштва за осигурање којима се обратила, да је њихова одлука да не учествују у предметној набавци донета самостално, без договора са подносиоцима Захтева.

Имајући у виду претходно наведене чињенице и изјашњења до којих је, за потребе предметног поступка, Комисија дошла у спроведеној анкети тржишта пружања услуга осигурања електропривредних ризика, извршена је оцена испуњености услова из члана 11. Закона, у складу са чланом 12. Закона, односно оцењивано је да ли предметни споразум доприноси унапређењу производње и промета, подстицању техничког или економског напретка, при чему потрошачима обезбеђује правичан део користи, а под условом да учесницима на тржишту не намеће ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да не искључује конкуренцију на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Примена одредби о појединачном изузећу од забране

Оцењујући предметни уговор са становишта испуњености услова из чл. 11. Закона, у погледу доприноса унапређењу производње и промета, односно подстицању техничког или економског напретка, за Комисију је прихватљива оцена Подносилаца да је адекватно осигурање од посебне важности за Наручиоца и крајње кориснике, потрошаче електричне енергије јер код осигурања великих и значајних ризика, уколико није обезбеђено адекватно осигурање, може доћи до катастрофалних последица по целокупни енергетски систем земље.

Комисија је притом ценила дужину трајања покрића и могућност настанка штета у периоду од 2 године, нарочито имајући у виду колике је штете претрпео Наручилац у поплавама које су задесиле Републику Србију у мају 2014. године⁴. Комисија је с тим у вези прихватила наводе Подносилаца да се од 1.11.2015. године делови имовине Наручиоца осигуравају у складу са посебним условима за осигурање имовине електропривредних организација, односно да су променом услова осигурања укључени ризици поплава, бујица, високих и подземних вода услед водостаја река и језера, изливање воде из водоводних и канализационих цеви, клизање, слегање и одронавање тла, снежне лавине итд.

Комисија је прихватила наводе Подносилаца и НБС да је обезбеђење реосигуравајућег покрића на инотржишту мање захтевно и јефтиније када се удружи више друштва за осигурање, јер је [...]. Такође, на основу досадашњег искуства које је имала у поступцима појединачних изузећа уговора о конзорцијуму ради осигурања истог Наручиоца путем листова покрића у периоду од јануара 2015. до октобра 2016. године, Комисија оцењује да је пружање услуга путем листова покрића неефикасније и носи више ризика, у смислу правовременог обезбеђења реосигуравајућег покрића и предвидивости пословања, за Наручиоца, у односу на осигурање које обухвата дужи временски период. Прибавом осигурања на дужи временски период се, по

⁴ Поплавни талас умањио је поузданост великих система за пренос електричне енергије, посебно виталних објеката за пренос из термоелектране Колубара, и ТЕНТ-а у Обреновцу. ЈП ЕПС је претрпело штету од 119,1 милион евра – извештај Владе Србије 2240-2014, о елементарној непогоди – поплави која је задесила Републику Србију

оцени Комисије, у пуној мери успоставља поштовање система Јавних набавки и пословање Наручиоца, као и учесника на тржишту осигурања, са мањом неизвесношћу, а истовремено се стварају бољи услови да се у сваком наредном поступку Јавне набавке укључи већи број понуђача (појединачно или удружено).

Оцењујући испуњеност услова из чл. 11. Закона, по коме споразум мора потрошачима обезбедити правичан део користи, под условом да не намеће учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да не искључују конкуренцију на релевантном тржишту или његовом битном делу, за Комисију је прихватљиво образложење и оцена подносилаца захтева са становишта редовног снабдевања струјом и поправком хаварија у кратком року због ажурне исплате штета. Период од две године је период у којем се могу остварити велики ризици, попут поплава, као што може доћи и до кумулације већег броја штета, а уколико није обезбеђено адекватно осигурање, могло би доћи до тешких последица за енергетски систем. Уговором о осигурању, закљученим на период дужи од периода покривених листовима покрића, по оцени Комисије, пружа се значајно боља заштита Наручиоца од ризика који су специфични и произлазе из саме његове делатности. У случају система ЕПС, велика је вероватноћа да би се трошкови евентуалних катастрофалних последица које нису адекватно осигуране пренеле на потрошаче као такве или на потрошаче у својству пореских обвезника.

Везано за ограничење конкуренције између самих подносилаца захтева, у конкретном случају, Комисија оцењује да је, због саме природе заједничке понуде, такво ограничење чини услов без кога заједничка понуда не би била ни могућа. Ово ограничење конкуренције везано је само за конкретну Јавну набавку, а временски је ограничено на период трајања осигуравајућег покрића. Сам предметни уговор представља типичан уговор о саосигурању за конкретан посао, а њиме се не ограничава конкуренција између Подносилаца везано за друге послове или поступке Јавних набавки на тржишту осигурања.

Комисија оцењује, на основу навода осталих друштава за осигурање, да је конкуренција ограничена самим условима Јавне набавке, али и самом природом ризика Наручиоца. Јасно је да су, у контексту јавних набавки, услови конкуренције у великој мери прописани условима јавне набавке. Што се тиче услова предметне Јавне набавке, Комисија констатује да се ради о осигурању имовине у вредности од [...] рсд. Ради се, дакле, о огромном осигураном ризику. Комисија оцењује да је јавну набавку било могуће поделити у више партија, што јесте и законска могућност. Поделом јавне набавке на више партија мање вредности, потенцијално би се отворила могућност да више мањих осигуравајућих друштава искаже вољу за учешћем. Овако дефинисана јавна набавка, која обједињује један од највећих осигураних ризика у Републици Србији у јединствени уговор, по својој природи утиче на смањење броја потенцијалних учесника.

Иако би се на основу свих расположивих података могло закључити да су, у начелу, понуду могла удружено поднети и друга друштва, која нису чланови конзорцијума, Комисија због напред наведених специфичности осигурања ризика Наручиоца, уважава пословне одлуке тих друштава да у набавци не учествују. Исто тако Комисија оцењује да се у току трајања предметног споразума могу створити услови да управо та друштва за осигурање, потенцијални конкуренти предметног конзорцијума, промене своју пословну одлуку и евентуално се удруже са другим учесницима ради подношења заједничке понуде, да на адекватан начин упознају ризик, обезбеде одговарајуће реосигуравајуће покриће, те да на тај начин и на реалној основи конкуришу својом понудом у наредним поступцима Јавне набавке.

На крају, у контексту релевантног тржишта уопште, Комисија констатује пад збирног тржишног учешћа подносилаца Захтева, које је на дан 31.12.2013. године износило [70-80%], док је на дан 30.6.2016. године, како је напред наведено, износило [60-70%].

Након анализе предметног захтева и припадајуће документације, посебно имајући у виду све наводе НБС, надзорног органа у сектору осигурања, наводе друштава за осигурање и одговоре једина два друштва која су, осим подносиоца предметног захтева у претходном периоду пружала услуге осигурања ризика ЈП ЕПС, имајући такође у виду и неопходност континуираног осигурања ризика Наручиоца, те чињеницу да је достављена само једна понуда, понуда предметног Конзорцијума, односно да ниједно друштво, од преосталих 12 који се баве неживотним врстама осигурања, при прописаним условима Јавне набавке, није било спремно да понуди услуге осигурања Наручиоцу, Комисија је оценила да се предметни рестриктивни споразум може изузети од забране.

Сагласно овој оцени Комисије одлучено је као у ставу I диспозитива овог Решења.

На основу одредбе члана 60. став 2. а у вези са чланом 12. став 3. Закона, одлучено је као у ставу II диспозитива овог Решења, при чему је Комисија имала у виду све чињеничне наводе подносиоца захтева, своје оцене донете на основу анализе тендерске и уговорне документације.

Сагласно члану 60. став 5. Закона и члану 2. став 1. тачка 2. Тарифника одлучено је као у тачки III диспозитива овог Решења. Констатује се да су подносиоци захтева доставили доказ о извршеној уплати износа накнаде у складу са Тарифником (уплата од 1.200 еура у динарској противвредности од 147.842,26 динара (словима једнастотиначетрдесетседамхиљада и осамстотиначетрдесетдва динара и 26/100), извршена 21.09.2016. године), чиме су извршили налог из тачке III диспозитива.

Упутство о правном средству:

Ово решење је коначно у управном поступку.

Против овог решења може се покренути управни спор тужбом која се подноси Управном суду у року од 30 дана од дана пријема решења.

Председник Комисије

Др Милоје Обрадовић